

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักศึกษาทั้งชาย และหญิงที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2535

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนแรก เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นนักศึกษาทั้งชายและหญิงที่มีสถานภาพโสด
2. อายุระหว่าง 15 - 24 ปี
3. กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเจาะจงคุณสมบัติดังกล่าวจำนวน 150 คน โดยใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (ดังแสดงในภาคผนวก)

ขั้นตอนที่สอง เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 12 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่เคยตอบแบบสอบถามในขั้นตอนแรก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากลักษณะของข้อมูล ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นข้อมูลที่มีแนวโน้มเป็น พฤติกรรมซ่อนเร้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ จำเป็นต้องใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลายวิธี ประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และมีประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเรื่องเพศ อายุ รายได้ ลักษณะ สิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ

ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้และวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามในเรื่องเพศศึกษา จำนวนทั้งหมด 96 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ จำนวน 70 ข้อ และการปฏิบัติจำนวน 26 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1.1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษา

หมวด ก. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษาจำนวน 5 ข้อ

หมวด ข. ความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยาจำนวน 20 ข้อ

หมวด ค. ความรู้ด้านสุขวิทยาเกี่ยวกับเรื่องเพศจำนวน 20 ข้อ

หมวด ง. ความรู้เรื่องเพศด้านจิตวิทยาจำนวน 15 ข้อ

หมวด จ. ความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยาจำนวน 10 ข้อ

การให้คะแนน ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนนและใน

การศึกษาครั้งนี้ แบ่งระดับความรู้เป็น 2 ระดับ คือ

ความรู้ดี หมายถึง ตอบแบบสอบถามทดสอบความรู้ที่กำหนดไว้ ได้ คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไปของคะแนนความรู้ทั้งหมดของผู้ตอบแบบทดสอบความรู้

ความรู้ไม่ดี หมายถึง ตอบแบบทดสอบความรู้ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของคะแนนความรู้ทั้งหมดของผู้ตอบแบบทดสอบความรู้

1.2 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

หมวด ก. การปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษาจำนวน 4 ข้อ

หมวด ข. การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศทางชีววิทยาจำนวน 3 ข้อ

หมวด ค. การปฏิบัติด้านสุขวิทยาเกี่ยวกับเรื่องเพศจำนวน 7 ข้อ

หมวด ง. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศด้านจิตวิทยาจำนวน 6 ข้อ

หมวด จ. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศด้านสังคมวิทยาจำนวน 6 ข้อ

การให้คะแนน ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 2 ระดับ คือ

การปฏิบัติที่ถูกต้อง หมายถึง สามารถตอบแบบสอบถามที่กำหนดไว้ ได้คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไปของคะแนนการปฏิบัติทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม

การปฏิบัติไม่ถูกต้อง หมายถึง ตอบแบบสอบถามที่กำหนดไว้ ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของคะแนนการปฏิบัติทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 เทปและเครื่องบันทึกเสียงการสนทนา 2 เครื่อง

2.2 คู่มือการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดใช้เป็นแนวทาง ในการสนทนากลุ่ม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.2.1 บทเริ่มในการสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม บทกล่าวแนะนำผู้ดำเนินการสนทนา ผู้ช่วยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำตัวเอง และคำถามทั่วไปเพื่อ สร้างความคุ้นเคย

2.2.2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และคู่มือการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา คู่มือการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด แล้วนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผ่านการตรวจสอบเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและคู่มือการสนทนากลุ่มแล้ว ได้นำไปตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียน จังหวัด เชียงใหม่ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถามหมวดความรู้ด้วยวิธีคูเดอร์ วิชาร์ดสัน (K-R 20) (ดังแสดงในภาคผนวก) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหมวดความรู้เท่ากับ .91 และได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมด้านภาษาและรูปแบบให้เหมาะสม ก่อนนำไปรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ติดต่อผู้บริหารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลและแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ชี้แจงให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีเก็บข้อมูลและการออกแบบสอบถาม
3. ให้นักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นเป็นเวลา 1 ชั่วโมง
4. นำแบบสอบถามที่ได้มา ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ
5. เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมในการสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่เคยตอบแบบสอบถาม
6. ทำการสนทนากลุ่ม โดยมีองค์ประกอบการสนทนากลุ่มดังนี้
 - 6.1 บุคลากรผู้ร่วมงาน ได้แก่
 - 6.1.1 ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม คือ ผู้วิจัย ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้เริ่มสนทนาและป้อนคำถามตามที่ได้กำหนดไว้ และกระตุ้นให้ผู้ตอบได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง
 - 6.1.2 ผู้จัดบันทึกการสนทนา คือ พยาบาลวิชาชีพ 2 คน จะทำหน้าที่จัดบันทึกแต่เพียงอย่างเดียว โดยวาดแผนผังการนั่งของผู้ร่วมสนทนาทุกคน พร้อมทั้งเขียนชื่อกำกับเพื่อสะดวกในการจัดบันทึกและเป็นแนวทางการถอดเทปในภายหลัง
 - 6.1.3 ผู้ช่วย ทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือทั่วไป การจัดเตรียมสถานที่ บันทึกเทปสนทนา

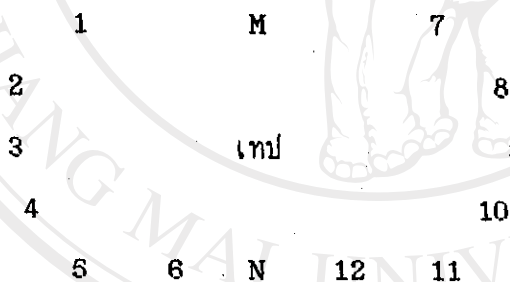
6.2 แนวทางในการสนทนากลุ่ม ใช้คู่มือการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยเป็นคำถามปลายเปิดเรื่องความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา แต่การดำเนินการสนทนาสามารถยืดหยุ่นได้ ตามสถานการณ์

6.3 อุปกรณ์สนามในการสนทนากลุ่ม (field instrument) ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เทปเปล่า ถ่านวิทยุ สำหรับอัดเสียงขณะทำการสนทนากลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สำหรับผู้วิจัย

6.4 สิ่งส่งเสริมสร้างบรรยากาศ เช่น เครื่องดื่ม ของขบเคี้ยว เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศความเป็นกันเองระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการสนทนา

6.5 ของสมนาคุณแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา เพื่อเป็นการตอบแทนผู้เข้าร่วมสนทนา ได้แก่ สมุดบันทึก

6.6 สถานที่และระยะเวลา ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ จัดที่ศาลาภิรมย์ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่มีผู้คนพลุกพล่านใช้เวลาในการสนทนาประมาณ 60 นาที การจัดกลุ่มทำเป็นวงกลม โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มนั่งอยู่ตรงกลางตามแผนผังดังนี้

M = ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (moderator)

N = ผู้บันทึก (notetaker)

หมายเลข 1 ถึง 12 เป็นตำแหน่งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

6.7 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

6.7.1 นัดหมายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ไปยังสถานที่จัดไว้

6.7.2 ผู้ดำเนินการสนทนาแนะนำคณะผู้วิจัยและบอกจุดมุ่งหมายในการสนทนา พร้อมกับสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง และขอบันทึกเสียง การจดบันทึก เปิดโอกาส ให้ซักถามคณะวิจัยก่อนเพื่อสร้างความไว้วางใจ

6.7.3 เริ่มการสนทนา โดยยึดแนวทางการสนทนาตามที่กำหนด เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา ชักถามข้อสงสัย

6.7.4 กล่าวขอบคุณและแจกของสมนาคุณแก่ผู้ที่ร่วมการสนทนากลุ่ม

6.7.5 บรรณาธิกรข้อมูลที่รวบรวมได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเทป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากการให้ผู้ตอบ ตอบเองเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจะทำการถอดเทป และรวบรวมรายละเอียดด้วยตนเอง มาเสริมข้อมูลด้านปริมาณต่อไป

2. กำหนดรหัสและลงรหัสเป็นเลขหมายในแบบสอบถามแต่ละชุด โดยแยกส่วนเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา

3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer plus)

3.1 ข้อมูลเบื้องต้น โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

3.2 ข้อมูลด้านความรู้และการปฏิบัติ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) (ตั้งแสดงในภาคผนวก)

3.4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพศศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (ตั้งแสดงในภาคผนวก)